

ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ
УКРАЇНИ»

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
проф. А.І. Шульга
«___» _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліна «РЕЦЕПТІЗНАВСТВО»
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
напрямок підготовки 226 «Фармація»
(другий магістерський рівень вищої освіти)
факультет фармацевтичний
навчальний рік 2016-2017

Розробив(и): доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін Підшиваний О.І.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

«31» _____ 08. _____ 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

І.М. Мельничук

2016 рік

2017 рік

Тернопіль
2016

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність: 226 «Фармація»	Рік підготовки	
		1-й	
		Семестр	
		I-й	
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
		16 год.	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Семінарські	
		24 год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	
		Вид контролю	
		залік	

Перелік компетентностей студента

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю у професійній діяльності або у процесі вивчення дисципліни «Релігієзнавство», що передбачає проведення семінарів та лекцій, і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності	- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; світових релігій - Знання та розуміння предметної області та розуміння релігій. - Здатність застосовувати знання у повсякденному житті.

	4. Здатність спілкуватися на релігійну тематику як усно, так і письмово. 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел інформації. 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність працювати самостійно з історичними джерелами та документальними фільмами. 7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблемні питання. 8. Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; проявляти навички міжособистісної взаємодії. 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища. 12. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
--	--

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Програма з дисципліни *(релігієзнавство)* для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для:

- спеціальності 226 «Фармація», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», для освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр». Програма складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», («Бакалавр») відповідних кваліфікацій та спеціальностей у вищих навчальних закладах МОЗ України з урахуванням стандарту вищої освіти другого (магістерського), **або першого (бакалаврського)** рівня підготовки здобувачів вищої освіти, примірних навчальних планів і робочих навчальних планів, обговорених і затверджених на засіданні Вченої Ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» 31.05.2016 Протокол №18 та введених в дію наказом ректора по університету № 225 від 01.06 2016 р.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Є знання, які потрібні спеціалістам для успішної діяльності у своїй галузі. Але є знання, без яких неможливе становлення кожної людини як особистості, формування її духовної культури. До таких знань відноситься релігієзнавство.

Релігієзнавство як комплексна та відносно самостійна галузь формувалося починаючи з XIX ст., хоча релігієзнавчі знання накопичувалися протягом століть. Воно складалося на межі загальної та соціальної філософії, історії філософії, соціології, антропології, психології, лінгвістики, загальної філософії, етнології, археології та інших наук. Релігієзнавство вивчає закономірності виникнення, розвитку та функціонування релігії, її склад та компоненти, феномен релігії в історії суспільства, взаємозв'язок та

взаємодію релігії та інших галузей культури, звертається до філософсько-світоглядних питань про людину, світ та суспільство. Одночасно релігієзнавство спирається на досягнення сучасної науково-технічної думки.

Викладання і засвоєння релігієзнавства є важливим внеском у гуманітаризацію освіти. Воно сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури, допомагає студентській молоді самовизначитись у світоглядних питаннях, формує духовні інтереси, ціннісну орієнтацію.

Релігієзнавство важливо для професійної підготовки студентів, які готуються до наукової діяльності в галузі фундаментальних досліджень, в педагогічній, правовій, культурній діяльності.

Особливістю курсу є орієнтація студента в релігійних віровченнях та пошук власного індивідуального місця в контексті сучасних викликів; пошук відповідей на питання, котрі містять релігійне підґрунтя в сфері медичної практики як у роботі із пацієнтами, так і в пошуках вірних профілактично-лікувальних методик у теоретичному вимірі.

Студенти Тернопільського медичного університету ім. І.Я. Горбачевського стануть спеціалістами, які у своїй професійній діяльності спілкуватимуться з людьми різних рас, національностей, релігій, світоглядів і культур. Оволодіння релігієзнавством сприятиме успішному виконанню професійних завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати і вміти:

1. Діяти відповідно до принципів моралі та враховувати національні та релігійні особливості хворих при виконання професійних обов'язків лікаря.
2. Диференціювати біологічні, антропологічні, психологічні, соціальні та гносеологічні витоки релігії.
3. Інтерпретувати сутність основ віровчень та культів світових релігій, які впливають на фізичний та психологічний стан людини.
4. Використовувати у професійній та повсякденній діяльності закони та категорії діалектики.
5. Користуватися критеріями істини при постановці діагнозу.
6. Тракувати закономірності пізнавально-практичній діяльності людини у професійній роботі лікаря.
7. Інтерпретувати принципи релігієзнавчо-філософського пізнання природи і суспільства і їх взаємодії.
8. Демонструвати володіння загальнонауковими та конкретно науковими методами пізнання та практичної діяльності в релігійній площині.
9. Застосовувати релігієзнавчі знання для розуміння культурних традицій та їх впливу на розвиток медицини.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання релігієзнавства – ознайомити студентів з сутнісними характеристиками релігії як соціокультурного явища; зрозуміти феномен походження стародавніх релігій; з особливостями світових релігій – буддизму, християнства та ісламу та з основними віхами у їх історії.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Предмет релігієзнавства як науки і навчальної дисципліни. Релігієзнавство як галузь знань. Виникнення та становлення релігієзнавства як окремої галузі знань. Засновники та дослідники проблем релігієзнавства. Методи дослідження релігієзнавства, комплексний підхід.

Релігієзнавство як навчальна дисципліна. Мета та завдання курсу. Предмет, методи, поняття, терміни.

Основні розділи: історія і теорія релігії, філософія релігії, соціологія релігії, психологія релігії, феноменологія релігії, антропологія релігії, культурологія релігії.

Богословсько-теологічний та філософський підходи до вивчення релігії. Особливості наукового методу пізнання релігії. Визначення релігії. Теологічні (конфесійні) концепції. Філософські та соціологічні інтерпретації. Психологічні та біологічні концепції визначення релігії.

Елементи і структура релігії. Релігійна свідомість. Релігійна діяльність. Релігійні відносини. Релігійні організації. Функції релігії. Роль релігії.

Релігії народів Малої Азії і Східного Середземномор'я. Релігія стародавнього Дворіччя. Релігійно-філософська система стародавнього Єгипту. Релігія античного світу: релігія критомікенської епохи. Релігія античної Греції. Стародавня римська релігія. Еллінізація римської релігії. Виникнення культу Імператора.

Іудаїзм - перша монотеїстична релігія. Соціально-економічні умови виникнення і розвитку. Історичні форми іудаїзму. Сучасний іудаїзм та його напрямки. Особливості іудейської догматики, культу. Священні книги іудаїзму: Тора, Танах, Талмуд.

Релігія Вед. Брахманізм. Віровчення, культ. Упанішади. Маздеїзм, зароастризм, віровчення, культ, етична система. Священна книга зароастризму - Авеста.

Мітраїзм. Особливості віровчення і культу. Індуїзм. Віровчення, культ. Основні напрями індуїзму.

Джайнізм. Етика джайнізму. Спосіб життя джайнів. Джайнізм в історії Індії.

Сикхізм. Причини виникнення. Віровчення і культ. Релігійно-політична та філософська система сикхізму.

Конфуціанство як соціальне вчення і релігія. Конфуціанство в історії Китаю.

Даосизм. Філософія даосизму. Даоси в середньовічному Китаї. Пантеон даосизму.

Синтоїзм - японська національна релігія. Особливості синтоїзму. Синтоїстська література. Догматика та обряди державного синто.

Тема 2. Походження та форми релігії. Релігійно-філософські моделі безсмертя.

Основні типи наукових та богословських теорій походження релігії. Перші спроби наукового пояснення походження релігії. Наукові теорії походження релігії. Міфологічна теорія походження релігії. Анімістична теорія.

Історичний характер релігії. Причини виникнення релігії.

Тотеми та їхня міфологізація. Тотеми в епоху палеоліту. Тотемізм у сучасних відсталих племен.

Магія. Первісне чаклунство. Соціальна основа магічних обрядів.

Знахарство. Знахарство як форма релігії. Народна медицина і знахарство.

Анімізм. Анімістичні форми вірувань, які існують у примітивних суспільствах.

Анімалізм сукупність магічних обрядів і вірувань. Уявлення про існування родового покровителя у вигляді тварини або рослини. Витоки анімалізму.

Аніматизм. Виникнення аніматизму в первісному суспільстві. Основа аніматизму віра в предмети природи, що мають ті ж властивості, що й людина.

Шаманізм - як форма релігії. Початки шаманізму. Корені шаманізму, шаманське уявлення про духів. Етапи еволюції шаманізму.

Тема 3. Світові релігії: буддизм. Віровчення і культ. Релігійні течії у буддизмі.

Умови виникнення та розвитку буддизму. Формування ідей про Будду. Ранньобуддійські общини. Священні книги. Світоглядні основи буддизму. Віровчення і культ. Буддійський пантеон. Обряди, звичаї, свята. Основні напрями буддизму: хінаяна, махаяна. Ламаїзм: виникнення та поширення. Основні положення ламаїзму. Ламаїстська обрядність. Дацанські свята.

Дзен-буддизм: виникнення та поширення. Особливості дзен-буддизму. Міжнародні буддійські організації. Буддизм в Україні. Буддизм у системі світоглядних основ нетрадиційних вірувань. Східні релігії і нетрадиційна медицина. Медитація та її використання сучасною психологією і медициною.

Тема 4. Християнство: найпоширеніша світова релігія.

Раннє християнство.

Витоки християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. Ідейні джерела християнського віровчення. Новозавітна література про Христа. Формування церковної організації. Вчення ранніх християн. Секти, єресі. Християнські общини і держава. Перетворення християнства в державну, панівну релігію Римської імперії. Поширення та еволюція християнства, формування його догматики, культу, символу віри. Розколи християнства: поділ на захід і схід. Реформація і утворення протестантських церков. Науково-історична, філософська та релігійна оцінки християнства в контексті його двохтисячоліття.

Біблія як священна книга. Історія виникнення, структура Старого Завіту. Основний зміст старозавітних книг. Сінайське законодавство. Новий Завіт й структурі Біблії, його основний зміст. Вплив Біблії на різні сфери духовного життя суспільства. Літературні жанри у Біблії. Богословське та наукове тлумачення Біблії. Наука і Біблія про мораль. Сенс існування.

Тема 5. Православ'я – історія становлення. Хрещення Русі.

Православ'я. Загальна характеристика. Організаційна структура. Помісні православні церкви. Віросповідні і культові особливості. Регіони поширення. Вплив православ'я на розвиток загальнолюдської та національної культури. Роль православ'я в історії суспільства, держави, вітчизняної культури: історичні віхи в розвитку православ'я в дореволюційний період; еволюція православ'я в радянському суспільстві соціально-політична переорієнтація церкви. Перехід духовенства від конфронтації в повоєнний період на позиції лояльності. Науково-історична оцінка 1000-ліття

хрещення Русі. Українська автокефальна православна церква та її історія. Сучасний стан Православної церкви в Україні.

Модернізм у православ'ї. Ставлення православ'я до проблем охорони здоров'я.

Тема 6. Католицизм та протестантизм: особливості формування культу. Історія взаємовідносин.

Римсько-католицька церква: віросповідні, культові і організаційні особливості. Ватикан і папство. Еволюція соціальної доктрини і соціальної політики Ватикану. Морально-етичні проблеми у вченні католицизму, кризові явища в сучасній католицькій церкві. Ліві течії католицизму, "теологія визволення". Понтифікат Іоанна Павла II. Східна політика Ватикану. Католицько-православний діалог. Католицизм в Україні.

Протестантизм – історія і сучасність. Витоки Реформації. Епоха Реформації. Ранній протестантизм: лютеранство, кальвінізм, англіканство. Соціально-економічні, політичні, релігійні передумови виникнення раннього протестантизму. Догматика, культ, обряди та діяльність лютеранства, кальвінізму, англіканства, анабаптизму. Пізній протестантизм. Сучасний баптизм. Віровчення і культова практика баптизму. Історична еволюція баптизму. Баптизм в Україні. Сучасний адвентизм. Есхатологія і хіліазм як основа віровчення і культу. Сучасне п'ятидесятництво. Харизматизм у віровченні і культурі п'ятидесятництва. Вчення про святий дух.

Трактування протестантськими церквами та сектами життєвого шляху та належного ставлення до свого здоров'я.

Тема 7. Іслам – виникнення і особливості поширення. Релігійні течії у мусульманстві.

Суспільно-історичні причини виникнення ісламу. Його ідейні джерела. Вплив мусульманської ідеології в арабському світі. Мусульманське віровчення, культ, обряди, свята, принцип єдиного божества, вчення про передбачення, есхатологія. Коран як священна книга.

Суна. Шаріат. Мусульманське право. Структура та джерела. Основні напрями в ісламі. Сунізм, шіїзм, харіджизм. Мусульманське сектанство. Іслам в Україні. Сучасний стан і тенденції розвитку.

Зростання впливу ісламу у постколоніальний період. Наслідки сучасної політизації ісламу та ісламізації політики. Сучасний ісламський фундаменталізм. Ваххабізм на Північному Кавказі.

Іслам і медицина. Медико-психологічні аспекти суфізму.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання						
Назви змістових модулів і тем	усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7
Релігієзнавство						

Тема 1. Релігієзнавство як наука. Структура і завдання курсу.	15	2	2			10
Тема 2. Походження та форми релігії. Релігійно-філософські моделі безсмертя.	15	2	4			10
Тема 3. Світові релігії: буддизм. Віровчення і культ. Релігійні течії у буддизмі.	15	2	4			10
Тема 4. Християнство – найпоширеніша світова релігія. Раннє християнство.	15	4	4			20
Тема 5. Православ'я – історія становлення. Хрещення Русі.	15	2	4			10
Тема 6. Католицизм та протестантизм: особливості формування культу. Історія взаємовідносин.	15	2	2			10

Тема 7. Іслам – виникнення і особливості поширення. Релігійні течії у мусульманстві.	30	2	4			10
Усього годин	120	16	24			80

7. Теми лекційних занять

/п	Назва теми	Кількість годин
Релігієзнавство		
1.	Релігієзнавство як наука. Структура і завдання курсу.	2
2.	Походження та форми релігії. Релігійно-філософські моделі безсмертя.	2
3.	Світові релігії: буддизм. Віровчення і культ. Релігійні течії у буддизмі.	2
4.	Християнство – найпоширеніша світова релігія. Раннє християнство.	4
5.	Православ'я – історія становлення. Хрещення Русі.	2
6.	Католицизм та протестантизм: особливості формування культу. Історія взаємовідносин.	2
7.	Іслам – виникнення і особливості поширення. Релігійні течії у мусульманстві.	2
	Всього	16

8. Теми семінарських занять

/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1. Релігієзнавство як наука.	4
	Тема 2. Релігійно-філософські моделі безсмертя. Функції релігії.	4

	Тема 3. Світові релігії: буддизм та іслам. Віровчення і культ. Особливості поширення. Релігійні течії.	4
--	---	---

	Тема 4. Християнство – нова релігія універсуму. Становлення догматики. Вселенські собори.	4
	Тема 5. Історія ортодоксальної Церкви. Хрещення Русі.	4
	Тема 6. Католицизм та протестантизм: особливості формування культу. Історія взаємовідносин.	4
	Всього:	24

9.САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.1	Релігія і містика.	6
1.2	Медицина і релігія.	6
1.3	Наука і релігія.	6
1.4	Релігійна психотерапія.	6
1.5	Релігія і право.	6
1.6	Суть і походження магії.	6
1.7	Міф і релігія.	6
1.8	Феномен чуда.	6
1.9	Християнські конфесії в сучасній Україні.	6
1.10	Знахарство як форма релігії.	6
1.11	Релігія і політика: історія і сучасність.	4
1.12	Релігія і філософія.	4
1.13	Мистецтво і релігія.	6
1.14	Психоаналіз і релігія.	6
Разом		80

10. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ – не передбачено

11. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

12. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ – не передбачено

13. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ІРС):

1. Написання рефератів із відповідних розділів навчальної дисципліни.
2. Участь у роботі студентського наукового гуртка «Терполяни» та виступи на наукових форумах.
3. Виготовлення таблиць з відповідних тем розділів дисципліни.
4. Підбір відео матеріалів із розділів навчальної дисципліни.
5. Підбір експонатів для навчальної аудиторії історії України та аудиторії української культури

14. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні студентів приділяється перевага стандартизованим **методам контролю**:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях

застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін. Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу (підрозділу) відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування та/або усної співбесіди та/або виконання структурованих завдань. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та засвоєння студентами практичних навичок, а також пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному – підсумковому – занятті.

Проміжний контроль - полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях за певний період. Проводиться у формі семестрового заліку на останньому практичному (семінарському) занятті в семестрі.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі заліку, диференційованого заліку або іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

ПРИМІТКА: Кафедра визначає форми контролю відповідно до навчального плану з дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка з дисципліни визначається як сума кількості балів поточної успішності, що складає 60% загальної оцінки з дисципліни, та оцінки, отриманої на іспиті, що складає 40% загальної оцінки з дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за екзаменаційний підсумковий контроль (іспит) – 80 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4 – добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2 – незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється за схемою: в діапазоні від 0 до 0,24 заокруглюється до меншої одиниці; в діапазоні від 0,25 до 0,74 заокруглюється до 0,5; в діапазоні від 0,75 до 0,99 заокруглюється до більшої одиниці.

Переведення оцінок за поточну успішність з 12-ти бальної шкали у 120-ти бальну шкалу здійснюється наступним чином:

Рейтингова 12-ти бальна шкала	Шкала оцінювання поточної успішності
4	66
4,5	69
5	72
5,5	75
6	78
6,5	81
7	84
7,5	87
8	90
8,5	93
9	96
9,5	99
10	102
10,5	105
11	108
11,5	111
12	114

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни з додаванням балів за індивідуальну роботу студента (ІРС), становить 120 балів.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
„31” серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор
Мельничук

I. M.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за дванадцятибальною рейтинговою шкалою.

Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми практичного (семінарського) заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання не до кінця.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення біологічних понять недостатні, характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, недооформив протокол заняття.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та біологічних термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, виконав її не в повному обсязі.

8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення біологічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть біологічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні біологічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

„31” серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор
Мельничук

I. M.

ПРИМІТКА: Кафедра визначає критерії оцінювання відповідно до змісту робочої програми з дисципліни. Даний документ має бути представлений на інформаційному стенді кафедри.

15. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арестов В.М. Нетрадиційні релігії. Суть і спрямування. — К., 90

2. Ольденбург С. Ф. Жизнь и учение Будды // Наука и религия. – 1990. - №1-2
3. Шантепи де ля Соссей П. Д. История религий. – М.: 1992.
4. Панова В. Ф., Вахтин Ю. Б. Жизнь Мухаммеда. – М., 91
5. Калінін Ю. А., Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство. – К.: Наукова думка, 1997.
6. Черній А. М., Лахно А. І. Релігієзнавство: Навч. посібник. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002.
7. Рибачук М. Ф. Релігієзнавство. – К.: Освіта, 1997.
8. Осипов А. И. Путь разума в поисках истины. – М.: 1999.
9. Менъ А. История религии. Т 7. – М. 92
10. Смирнов Е. «История христианской Церкви», репринтное издание 1915г.
12. Зноско-Боровский. Сравнительное богословие. – М., 92
- Цегельський Л. Звідки взялась і що то є Євангельська віра? – Тернопіль, 95.
13. Дворкин А. Введение в сектоведение – Нижний Новгород, 98.

Додаткова література:

1. Глаголев С. Богословие орфиков / Глаголев С. – Труды МДА // Богословский вестник. – Типография Св.-Тр. Сергиевой Лавры, 1909 – Т. 2. – С. 339 – 340, С. 370 – 372.
2. Тахо-Годи А. А., Лосев А. Ф. Греческая культура в мифах, символах и терминах / Тахо-Годи А. А., Лосев А. Ф. ; составитель и общ. ред. А. А. Тахо-Годи. – СПб. : Изд. «Алетейя», 1999. – С. 9 – 11, С. 364 – 365.
3. Лебедев А. П. Христианский мир и эллино-римская цивилизация / Лебедев А. П. // Исследования по истории древней Церкви. – СПб.: „Издательство Олега Абышко”, 2005. – 352 с.
4. Олесницкий М. Нравственность древняго греческаго народа / Олесницкий М. – Труды КДА. – Т. 2., К., 1904. – С. 190 – 248.
5. Иваницкий В. О происхождении иудейского эллинизма Александрии / Иваницкий В. // Труды КДА. – К., 1912. – С. 253 – 269.
6. Глаголев С. Эпоха Гомера / Глаголев С. – Труды МДА // Богословский вестник. – Типография Св.-Тр. Сергиевой Лавры, 1908. – Т. 1. – С. 355 – 357, С. 642.
7. Тахо-Годи А. А. Миф у Платона как действительное и воображаемое / Тахо-Годи А. А. // Греческая культура в мифах, символах и терминах : [сост. и общ. ред. А. А. Тахо-Годи]. – СПб. : Изд. «Алетейя», 1999. – С. 537 – 539.
8. Малеванский Г. Нравственные принципы и характеры древних греческих философов / Малеванский Г. // Труды КДА. – К.: Типография Императорского Университета св. Владимира. – Т. III, 1897. – С. 284 – 303.

9. Нравственные и религиозные понятия у древних греческих философов // Труды КДА. – К.: Тип. И. И. Горбунова. – 1870. – Т. IV. – С. 141, С. 189, С. 193, С. 416.
10. Новосадский Н. И. Елевсинские мистерии / Новосадский Н. И. [магистерская диссертация] – СПб., 1887. – 183 с.
11. Маковельский А. О. Досократики / Маковельский А. О. – Ч. 1., Казань, 1914. – С. XX – XXI, С. 26, С. 87-88.
12. Глаголев С. Богословие орфиков / Глаголев С. – Труды МДА // Богословский вестник. – Типография Св.-Тр. Сергиевой Лавры, 1909 – Т. 2. – С. 339 – 340, С. 370 – 372.
13. Асмус В. Ф. Античная философия / Асмус В. Ф. [учеб. пособие. изд. 2-е, доп]. М.: „Высшая школа”, 1976 г. – 543 с.
14. Главные моменты в истории вопроса об отношении веры к знанию. – Труды КДА. – К.: Тип. И. И. Горбунова, Т. III, 1901. – С. 191.

15. Інформаційні ресурси

1. http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/philosophy/classes_stud/uk/med/health/.htm